

KISA ÜNİVERSİTE AİDİYET ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Halil EKŞİ

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-7520-4559

Tuğba AY

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-9147-3625

ÖZET

Bu çalışmada, Li (2023) tarafından geliştirilen Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nin (Short College Belonging Scale) Türkçe'ye uyarlanması amaçlanmıştır. Biri ters madde olmak üzere toplam 4 madde, 5'li Likert tipinde ve tek faktörlü yapıya sahip olan ölçek, üniversite öğrencilerinin aidiyet duygusunu ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek maddelerinin ileri çevirisi 6 uzman tarafından yapılmış, sonuçlar uzman panelinde tartışılmıştır. 3 ayrı uzman tarafından yapılan geri çevirinin ardından, 2 dil uzmanı ve 2 alan uzmanı tarafından kontrol edilerek nihai maddelere karar verilmiştir. Nihai form 10 üniversite öğrencisine uygulanmış ve formun anlaşılabilirliği açısından herhangi bir sorun tespit edilmediğinden veri toplama aşamasına geçilmiştir. Araştırmaya 18-65 yaşları arasında 179 (%65.8) kadın, 93 (%34.2) erkek olmak üzere toplam 272 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 23.61'dir (ss=6.13). Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nin yapı geçerliğini test etmek amacıyla yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda modelin uyum iyiliği değerleri $\chi^2=1.846$ ve $\chi^2/df=.923$; GFI=.997, CFI=1.000, AGFI=.983 TLI=1.001, RMSEA=.000, SRMR=.013 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenirliğini tespit etmek amacıyla hesaplanan iç tutarlılık katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Ölçüt geçerliliğini belirlemek amacıyla örneklemdaki 60 katılımcıya ek olarak Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği (Alkan, 2016) uygulanmıştır. Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği ile Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği'nin (Alkan, 2016) "aidiyet" boyutu arasında .70 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Gerçekleştirilen analizler, Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği Türkçe formunun üniversite aidiyet duygusunu ölçmek amacıyla kullanılabilir kısa, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, Üniversite aidiyet duygusu, Üniversite aidiyeti, Geçerlik, Güvenirlik.

VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE SHORT COLLEGE BELONGING SCALE

ABSTRACT

This study aims to adapt the Short College Belonging Scale, developed by Li (2023), into Turkish. The scale, which consists of 4 items including one reverse-coded item on a 5-point Likert scale, has a unidimensional structure and was developed to measure the sense of belonging among university students. The forward translation of the scale items was conducted by six experts, and the results were discussed in an expert panel. Following the back-translation by three experts, the final items were determined after being reviewed by two language specialists and two field experts.

The final form was administered to 10 university students, and since no issues were identified regarding comprehensibility, the data collection phase commenced. A total of 272 university students, including 179 (65.8%) female and 93 (34.2%) male aged between 18 and 65, participated in the study. The average age of the participants was 23.61 (SD=6.13). The Confirmatory Factor Analysis conducted to test the construct validity of the Short College Belonging Scale yielded goodness-of-fit values of $\chi^2=1.846$ and $\chi^2/df=.923$; GFI=.997, CFI=1.000, AGFI=.983, TLI=1.001, RMSEA=.000, and SRMR=.013. The internal consistency coefficient calculated to determine the reliability of the scale was found to be .85. To establish criterion validity, the Psychological Sense of School Membership Scale (Alkan, 2016) was administered to 60 participants from the sample. A positive and significant correlation of .70 was found between the "belonging" dimension of the Psychological Sense of School Membership Scale (Alkan, 2016) and the Short College Belonging Scale. The analyses demonstrated that the Turkish form of the Short College Belonging Scale is a brief, valid, and reliable measurement tool that can be used to assess the sense of belonging among university students.

Keywords: Belonging, Sense of college belonging, College belonging, Validity, Reliability.

GİRİŞ

Aidiyet, bireyin duygusal iyiliği, motivasyonu ve genel gelişimi dahil olmak üzere hayatının çeşitli yönlerini önemli ölçüde etkileyen, duygusal bağlantıları ve kişinin sosyal çevresiyle özdeşleşme duygusunu kapsayan insan deneyiminin temel bir yönüdür (Davis ve ark., 2021). Farklı disiplinlerden birçok araştırmacının ilgisini çeken ve yaygın olarak çalışılan aidiyet kavramı, araştırmacılar tarafından farklı yönlerine vurgu yapılarak çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Maslow'un (1954) ihtiyaçlar hiyerarşisinde fiziksel ihtiyaçlar ve güvenlik ihtiyaçlarından sonra üçüncü sırada yer alan aidiyet; insanın temel bir ihtiyacı olarak betimlenmesinin (Baumeister ve Leary, 1995) yanı sıra kendi dışındaki diğer insanlara, sosyal kurumlara, çevreye ve kendisine olan bağlılığını oluşturmak ve sürdürmek olarak da tanımlanmaktadır (Berlin ve Johnson, 1989; Birtchnell, 1987). Mahar ve arkadaşları (2013) aidiyet duygusunu çeşitli ortak deneyimler, inançlar veya kişisel özellikler üzerine inşa edilen bir topluluk veya grupla olan ilişkiler çerçevesinde ortaya çıkan öznel bir değer ve saygı hissi olarak kavramsallaştırmaktadır. Walton ve Brady'ye (2017) göre ise aidiyet, çeşitli ipuçları, olaylar, deneyimler ve etkileşimlerden elde edilen ve bir bireyin belirli bir ortama ne kadar iyi uyduğunu veya potansiyel olarak uyabileceğini gösteren bir algıyı içerirken kabul görme, dahil edilme, saygı görme ve ilgili ortama katkıda bulunma gibi duygular ve durumları kapsamaktadır.

Aidiyet duygusu, statik değil dinamiktir (Canlas ve Williams, 2022). Bağlama duyarlı (Mahar ve ark., 2013) olmakla birlikte eğitim ortamlarından rehabilitasyon hizmetlerine kadar çeşitli bağlamlarda incelenmekte ve önemi vurgulanmaktadır (Slaten ve ark., 2016; Sakhaeifar ve Ghoddusifar, 2016; Dost ve Smith, 2023; Prince ve Hadwin, 2013). Özellikle eğitim ortamlarında okul devamlılığı, akademik başarı, motivasyon, sosyal-duygusal ve davranışsal sonuçlarla ilişkilendirilmektedir (Hausmann ve ark., 2007; Korpershoek ve ark., 2019; Prince ve Hadwin, 2013). Sosyal bağlam aidiyet duygusu düzeyini çeşitli yönlerde etkileyeceğinden okula aidiyet, öğrencilerin okullardaki bağlantılarının psikolojik bileşeni olarak kabul edilir (Appleton ve ark., 2008). Okul aidiyeti, bireyin bulunduğu kurumdaki diğer bireylerle uyumunu, aidiyet algılarını içermesinin yanında kişinin okuluyla özdeşleşmesiyle bağlantılıdır (Osterman, 2000).

Okul aidiyeti ile ilgili yapılan çalışmaların önemli bir çoğunluğunun ilköğretim ve ortaöğretim (Arslan ve Tanhan, 2019; Sayılır, 2024; Gürhan, 2023) öğrencileri ile yürütülmüş olduğu, üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen aidiyet çalışmalarının ise daha çok genel aidiyet konusu üzerine olmasının yanı sıra sınırlı olduğu görülmektedir (Kılıç ve Öksüz, 2020; Büyükalım, 2020; Alkan, 2016).

Üniversite aidiyeti, öğrencilerin kurumlarıyla ve kampüs topluluğuyla öznel bağlantı ve bütünleşme duygusunu kapsayan çok yönlü bir kavramdır (Avcı, 2023). Kişiler arası ilişkilerin ötesine geçerek kurumla özdeşleşme ve kuruma bağlılığın yanı sıra kişinin yeteneklerinin başkaları tarafından tanınması duygusunu da içerir (Maunder, 2017). Akranlar ve öğretim üyeleriyle anlamlı bağlantıları, akademik ve ders dışı etkinliklere katılımı, üniversite kültürüyle özdeşleşme ve sosyal bağlantılar ve kişisel gelişime yönelik içsel motivasyon üniversite aidiyeti kapsamına girer (Parr, 2020).

Araştırmalar, üniversite aidiyetinin akademik bağlılıkla güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu, daha güçlü aidiyet hisseden öğrencilerin üniversite faaliyetlerine daha fazla katıldığını göstermektedir (Ruedas-Gracia ve ark., 2023). Ayrıca, üniversite topluluğuna yönelik psikolojik aidiyet duygusu, öğrenciler arasında artan bağlılık ve devamlılık gibi arzu edilen sonuçlar için önemlidir (Hausmann ve ark., 2009). Yapılan çalışmalarda, üniversiteye aidiyet duygusunun akademik memnuniyet, bağlılık ve başarıyı olumlu yönde etkilediği (Feser, 2021; Naylor, 2017), öğrencilerin üniversite kültürüne ve akademik hayata uyum sağlamalarına yardımcı olduğu (Weiss, 2021), öğrencilerin refahını, motivasyonunu ve akademik uyumunu olumlu yönde etkilediği raporlanmıştır (Yıldırım ve ark., 2021; Murphy ve ark., 2020). Üniversite aidiyeti, öğrencilerin eğitimde kalma oranlarının ve devamlılığının belirleyicisi (Hausmann ve ark., 2007), ırksal-etnik azınlıklar ve birinci sınıf öğrenciler de dahil olmak üzere sosyal açıdan dezavantajlı öğrenciler için özellikle akademik sonuçlara etki eden önemli bir faktör (Shook ve Clay, 2012), psikolojik ve sosyal refaha etkisi yönüyle de öğrenciler arasında daha iyi ruh sağlığı, motivasyon ve öğrenme kimliği oluşumuyla bağlantılı olarak ele alınmaktadır (Vivekananda-Schmidt ve Sandars, 2018; Peter ve ark., 2015).

Yükseköğretim kurumlarında aidiyetle bağlantılı faktörleri anlamak, öğrenci aidiyetini izlemek ve geliştirmek, eğitim programlarının ve müdahalelerin etkinliğini değerlendirmek için öğrencilerin üniversite aidiyeti duygusunu ölçecek araçlar geliştirmek ve uygulamak önem kazanmaktadır. Alan yazında kullanılan aidiyet ile ilgili ölçekleri incelediğimizde genel aidiyet duygusu ile ilgili olan ölçeklerin (Duru, 2015; Sevinç Tuhanioğlu ve Gizir, 2019) yanı sıra üniversite aidiyeti ile ilgili olan ölçeklerin sınırlı ve çok boyutlu (Alkan, 2016; Karaman, 2013) olduğu görülmektedir. Li (2023) tarafından geliştirilen Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği aidiyetin özellik (*trait*) faktöründen ziyade her zaman bağlama bağlı olan duygusal bileşenine yani öznel uyum, öznel değerlendirme ve belirli bir ortama (örneğin, kişinin koleji veya üniversitesi) ait olmanın öznel duygularına odaklanmaktadır. Bu çalışmada; üniversite aidiyetini teşvik etmeye yönelik etkili ölçüm ve sürekli çabaların daha kapsayıcı ve destekleyici üniversite ortamlarına yol açabileceği öngörüsü ile üniversite aidiyeti ile ilgili araştırmalara katkıda bulunmak için, biri ters madde olmak üzere toplam 4 maddeden oluşan 5'li Likert tipinde ve tek faktörlü yapıya sahip olan Li (2023) tarafından geliştirilen Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nin (Short College Belonging Scale) Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır.

YÖNTEM**Katılımcılar**

Çalışmaya 18-65 yaşları arasında toplamda 272 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 23.61'dir (ss=6.13). Çalışmaya dahil edilen katılımcıların 179'u (%65.8) kadın, 93'ü (%34.2) erkek olmak üzere, 196'sı (%72.1) lisans, 34'ü (%12.5) ön lisans, 27'si (%9.9) doktora ve 15'i (%5.5) yüksek lisans öğrencisidir. Katılımcıların 194'ü (%71.3) devlet üniversitesine, 78'i (%28.7) vakıf üniversitesine devam ettiğini bildirmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri ve Fark Testleri

Demografik Özellik	Örneklem		Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği			
	n	%	$\bar{X}$	ss	t/ χ^2	p
Cinsiyet						
Kadın	179	65.8	3.39	.95	-1.60	.11
Erkek	93	34.2	3.57	.79		
Devam edilen eğitim düzeyi						
Ön lisans	34	12.5	3.51	.86	6.86	.08
Lisans	196	72.1	3.38	.91		
Yüksek Lisans	15	5.5	3.52	.86		
Doktora	27	9.9	3.87	.83		
Kurum Türü						
Devlet Üniversitesi	194	71.3	3.60	.86	4.28	.00*
Vakıf Üniversitesi	78	28.7	3.10	.92		
Toplam	272	100				

*p<.001

Veri Toplama Araçları**Sosyo-demografik Bilgi Formu**

Katılımcıların cinsiyet, yaş, devam ettiği eğitim düzeyi ve üniversite türü (devlet/vakıf üniversitesi) gibi demografik bilgileri araştırmacılar tarafından oluşturulan Sosyo-demografik Bilgi Formu aracılığı ile toplanmıştır. Sosyo-demografik Bilgi Formu ile elde edilen demografik değişkenlere göre üniversite aidiyet duygusunun farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği

Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği (Short College Belonging Scale) üniversite öğrencilerinin üniversite aidiyet duygusunu ölçmek için Li (2023) tarafından geliştirilmiştir. Biri ters madde olmak üzere toplam 4 maddeden oluşan ölçek 5'li Likert tipinde ve tek faktörlü bir yapıya sahiptir. Orijinal ölçeğin model uyum iyiliği değerleri $\chi^2 (2, N = 505) = 0.63$, $p = .427$, CFI = 1, TLI = 1, RMSEA = 0, 90% CI = (0, .108), SRMR = .003 ve maddelerin faktör yükleri .86 ile .90 arasında raporlanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .91$ 'dir (Li, 2023).

Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği

Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği (Psychological Sense of School Membership Scale-PSSM) Goodenow (1993) tarafından geliştirilmiş ve Alkan (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılmıştır. Ölçek toplamda 18 maddeden oluşan 5'li Likert tipi bir ölçektir. Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği, "öğretim üyeleri tarafından kabul", "aidiyet" ve "öğrenciler tarafından

kabul” olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe formunun iç tutarlılık katsayısı toplam ölçek için $\alpha = .84$, “öğretim üyeleri tarafından kabul” boyutu için $\alpha = .70$, “aidiyet” boyutu için $\alpha = .75$, “öğrenciler tarafından kabul” boyutu için $\alpha = .71$ olarak raporlanmıştır (Alkan, 2016). Mevcut çalışmada ölçeğin Cronbach alpha değeri .77 bulunmuştur.

İşlem

Uyarlama çalışması için gerekli izinler alındıktan sonra ölçek maddelerinin İngilizce’den Türkçe’ye çevirisi 6 uzman tarafından yapılmış, sonuçlar uzman panelinde tartışılmıştır. İleri çeviri sürecine dahil olmayan 3 ayrı uzman tarafından yapılan geri çevirinin ardından, 2 dil uzmanı ve 2 Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alan uzmanı tarafından kontrol edilerek nihai maddelere karar verilmiştir. Ölçek, dilimize ve kültürümüze uygunluğunu değerlendirmek için 10 üniversite öğrencisinden oluşan ön uygulama grubuna uygulanmış ve formun anlaşılabilirliği açısından herhangi bir sorun tespit edilmediğinden veri toplama aşamasına geçilmiştir.

Çeviri sürecinin ardından veri toplama araçları Google form aracılığıyla üniversite öğrencisi olan ve bilgilendirilmiş onam formunu onaylayan katılımcılara ulaştırılmıştır. Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği’nin geçerliğini belirlemek için yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği incelenmiştir. Analizler SPSS (V.25) ve AMOS (V.24) programları ile gerçekleştirilmiştir. Analizlerden önce veriler kayıp değerler, tek değişkenli ve çok değişkenli aykırı değerler açısından kontrol edilmiştir. Verilerin normal dağılım sağladığı gözlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Ölçeğin yapı geçerliği 272 katılımcıdan toplanan veri ile AMOS'ta maksimum olabilirlik (Maximum Likelihood) yöntemi kullanılarak Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. DFA sonucunda elde edilen model uyum iyiliği değerleri literatürdeki önerilere dayanarak değerlendirilmiş, CFI > .90, TLI > .90, RMSEA < .08 ve SRMR < .08 şeklinde önerilen model uyum iyiliği ölçütleri kullanılmıştır (Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2015; Schweizer, 2010). Ölçüt geçerliliğini belirlemek amacıyla örneklemden 60 katılımcıya ek olarak Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği (Alkan, 2016) uygulanmış ve Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği’nden alınan puanlarla arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Ölçeğin güvenirlik analizleri için ise iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach alpha hesaplanmıştır. Son olarak alt grup analizlerinde Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği’nden alınan puanların sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örneklem *t* testi ve Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ($N=272$). Demografik değişkenlere ilişkin gruptaki katılımcı sayısının eşit ya da birbirine yakın olmamasından dolayı ikiden fazla gruba sahip demografik değişkene ilişkin analizlerde Kruskal Wallis Testi tercih edilmiştir.

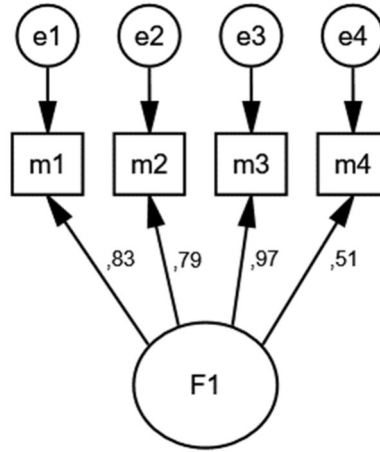
BULGULAR

Geçerlik

Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği’nin yapı geçerliğini test etmek amacıyla uygulanan DFA sonucunda 4 maddeden ve tek faktörden oluşan modelin uyum iyiliği değerleri $\chi^2 = 1.846$ ve $\chi^2/df = .923$; GFI = .997, CFI = 1.000, AGFI = .983, TLI = 1.001, RMR = .015, RMSEA = .000, SRMR = .013 olarak bulunmuştur (**Tablo 2**). Ölçeğin tek faktörlü yapıda iyi uyum gösterdiği tespit edilmiştir. Test edilen modelin standardize yol katsayılarının bulunduğu hali **Şekil 1**’de sunulmuştur. Ölçekte bulunan maddelerin faktör yükleri .51 ve .97 arasında değişmektedir.

Tablo 2: Doğrulayıcı Faktör Analizi Model Uyum İyiliği Değerleri (N=272)

	Tek Faktörlü Model	Sınır değeri
χ^2/df	.923	≤ 3.00
CFI	1.00	$> .90$
GFI	.997	$> .90$
AGFI	.983	$> .90$
TLI	1.001	$> .90$
RMR	.015	$< .05$
RMSEA	.000	$\leq .08$
SRMR	.013	$\leq .08$

Şekil 1. Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi Standardize Yol Katsayıları (N=272)

Ölçeğin ölçüt geçerliğini test etmek amacıyla örneklemdaki 60 katılımcıya Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği yanı sıra Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği (Alkan, 2016) uygulanmıştır. Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nden alınan puanlar ile Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği'nin (Alkan, 2016) "öğretim üyeleri tarafından kabul", "aidiyet" ve "öğrenciler tarafından kabul" alt boyutlarından alınan puanlar arasında sırası ile .33, .70 ve .59 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p < .05$; $N=60$) (Tablo 3).

Tablo 3: Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nin Ölçüt Geçerliğine İlişkin Korelasyon Analizi Bulguları

Değişken	n	$\bar{X}$	ss	1.	2.	3.
1. Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği	60	3.53	.82	-		
2. "öğretim üyeleri tarafından kabul"	60	3.37	.40	.33*	-	
3. "aidiyet"	60	3.09	.44	.70*	.33*	-
4. "öğrenciler tarafından kabul"	60	3.67	.65	.59*	.59*	.65*

* $p < .01$

Güvenirlilik

Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği Türkçe formunda bulunan maddelerin maddelerarası korelasyon katsayıları ve madde güvenirliliği istatistikleri **Tablo 4**'te sunulmuştur. Tüm maddeler arasında 0.01 düzeyinde anlamlı korelasyonlar gözlenmiştir. Özellikle, en yüksek korelasyon katsayısı (.81**) Madde 1 ve Madde 3 arasında hesaplanmıştır, bu katsayı bu iki madde arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ölçekteki maddelerin madde toplam korelasyonları ise .49 ve .84 arasındadır.

Ölçeğin güvenirliliği 272 katılımcıdan toplanan veri ile iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. 4 maddeden oluşan toplam ölçeğe ait Cronbach alpha değeri .85 bulunmuştur. Bu sonuçlar, maddeler arasındaki anlamlı ve pozitif korelasyonların da gösterdiği gibi ölçeğin iç tutarlılığının altını çizmektedir.

Tablo 4: Maddelerarası Pearson Korelasyon Katsayıları ve Madde Güvenirliliği İstatistikleri (N=272)

	<i>Madde1</i>	<i>Madde2</i>	<i>Madde3</i>	<i>Madde4</i>	$\bar{X}$	ss	<i>Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu</i>	<i>Madde Çıkartılırsa Cronbach a</i>
Madde1	1	.66**	.81**	.41**	3.33	1.11	.74	.80
Madde2	.66**	1	.77**	.44**	3.50	1.03	.74	.80
Madde3	.81**	.77**	1	.50**	3.38	1.07	.84	.75
Madde4	.41**	.44**	.50**	1	3.62	1.12	.49	.90

** p<.01

Alt Grup Analizleri

Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nden alınan puanların sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örneklem *t* testi ve Kruskal-Wallis testi gerçekleştirilmiştir (**Tablo 1**). Katılımcıların Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalamaları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($p>.05$). Devlet üniversitesine devam eden katılımcıların ($\bar{X}= 3.60$, $ss= .86$) Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği puanları vakıf üniversitesine devam edenlerin ($\bar{X}=3.10$, $ss=.92$) puanlarından anlamlı bir şekilde daha yüksek bulunmuştur ($t(270)= 4.28$, $p<.05$). Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği puanlarının katılımcıların devam ettikleri eğitim düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis Testi sonucunda katılımcıların puanlarının ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora devam etme durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Katılımcıların yaşları ile Üniversite Aidiyet Ölçeği puanları arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile incelendiğinde .13 düzeyinde anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (N=271).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın sonuçları, 4 maddeden oluşan Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nin üniversite öğrencileri için uyarlanan Türkçe formunun güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu ortaya koymuştur. Sosyal bilimlerde ölçek uyarlama süreci, bir ölçüm aracının geliştirildiği orijinal kültürel ve dilsel ortamından yeni bir bağlama, kültüre ve dile uyum sağlayan bir yapı oluşturma gibi karmaşık adımları içerir. Bu süreç ölçüm aracının hedef kültürün inceliklerine uyum sağlayabilmesi için orijinal ölçeğin çevirinin ötesine geçerek çeşitli düzenlemeler gerektirir.

Nihai amaç, kültürel geçişe rağmen ölçeğin güvenilirliğini ve geçerliliğini korumaktır (Van de Vijver ve Leung, 2021). Genellikle ölçek uyarlama adımları ileri çeviri, geri çeviri, pilot uygulamalar ve nihai uygulama gibi bir dizi titiz adımı içerir (Beaton ve ark., 2000). Bu aşamaların her biri, ölçeğin yeni dilsel ve kültürel çerçevede etkili bir şekilde işlev görmesini sağlamada büyük bir rol oynar.

Ölçeğin ileri çevirileri İngilizce ve Türkçe'yi akıcı bir şekilde konuşabilen, bir süre İngilizce konuşulan ülkede yaşamış olan doktora düzeyindeki uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Uzman paneli sonrasında ölçeğin geri çevirileri ise benzer şekilde İngilizce ve Türkçe'yi akıcı bir şekilde konuşabilen, her iki dile de hâkim olan ve İngilizce Öğretmenliği mezunu olan uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunu olan uzmanlar ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında doktora düzeyinde olan alan uzmanları tarafından son kontrolleri yapılan ölçek bir grup üniversite öğrencisine uygulanmış ve uygulamada herhangi bir sorun gözlenmemiştir. Alınan dönütler maddelerin amaca uyumlu ve anlaşılır olduğu yönünde olmuştur. Bu sebeple, çeviri sürecinin kültüre ve çalışmanın amacına uygun bir şekilde yürütüldüğünü söylemek mümkündür.

Ölçek uyarlama çalışmalarında geçerlik ve güvenilirlik gibi ölçeğin psikometrik özelliklerinin yeterli düzeyde karşılanıyor olması gerekmektedir. Güvenirlikle ilgili olarak, Cronbach Alpha değerinin .80'in üzerinde olması neredeyse mükemmel bir korelasyona işaret etmektedir (Streiner, 2003). İlgili literatüre dayanarak, çalışmamızda iç tutarlılık katsayısı ile hesaplanan ölçeğin güvenilirliğinin mükemmel düzeyde olduğu söylenebilir. Ölçeğin geçerliği ile ilgili olan psikometrik özellikleri ise yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği ile sınanmıştır. Ölçüt geçerliği amacıyla benzer ölçek olarak uygulanan Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği'nin (Alkan, 2016) özellikle çalışmamızda ilgilendiğimiz boyut olan "aidiyet" boyutu ile korelasyonu yeterli düzeydedir. Nunnally (1978) tarafından belirtilene göre, bir ölçütün geçerliği kabul edilebilir bir düzeyde olduğunda, korelasyon katsayısının .70 ya da .70 üzerinde olması beklenir. Yapı geçerliğinde ise DFA analizleri orijinal ölçek ile benzer sonuçlar vermiştir. Ölçekteki maddelerin .50 üzerinde hesaplanan faktör yükleri ve model uyum iyiliği değerleri ile mükemmel bir uyum elde edilmiş olduğu söylenebilir. Faktör yüklerinin ideal bir şekilde dağıldığı (Brown, 2015) gözlemlendiğinden ölçekten herhangi bir madde çıkartılmamıştır.

Çalışmamızda geçerlik ve güvenilirlik analizlerine ek olarak sosyo-demografik bilgilere göre alt grup analizleri de gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nden aldıkları puanlar cinsiyete ve devam edilen eğitim düzeyine göre farklılaşmazken devam edilen üniversitenin devlet üniversitesi ya da vakıf üniversitesi olmasına göre farklılaşmaktadır. Bazı araştırmalar farklı yaş gruplarındaki kadın öğrencilerin öğrenimlerini devam ettikleri kuruma olan aidiyetlerinin erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu ortaya koyarken (Battistich ve ark., 1995; Kılıçoğlu, 2014; Ma, 2003; Osterman, 2000), Cheung (2004) ve Ergün ve arkadaşları (2018) tarafından bulgularımızı destekler nitelikte sonuçlar raporlanmıştır. Çalışmamızda devlet üniversitelerine devam eden katılımcıların üniversite aidiyet duygusunun daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde eğitime devam eden öğrencilerin aidiyet duygusunu karşılaştıran bir çalışmaya ulusal alan yazında rastlanmamış olmakla birlikte devlet üniversitelerinin veri sayısı ve çeşitlilik açısından avantajlıyken, özel üniversitelerin bireysel gelişimi ön planda tuttuğuna ve daha kâr odaklı çalıştığına yönelik raporlar mevcuttur (Gürbüz, 2023). Türkiye'deki devlet üniversitelerinin güçlü yönleri arasında eğitim, sosyal faaliyetler, yaşam kültürü ve iletişimin yer aldığı belirtilirken (Cevher ve Yüksel, 2015) vakıf üniversitelerinin organizasyon, idari ve akademik zorluklar yaşayabildiği, ihtiyaçlarını karşılamak ve işlevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirmek için daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğu raporlanmıştır (Oktay, 2012).

Ölçekten alınan puanlar devam edilen eğitim düzeyine göre farklılaşmazken yaş ile düşük düzeyde anlamlı pozitif ilişki saptanmıştır. Bulgularımızın aksine Erb ve Drysdale (2017) yükseköğretimdeki yetişkin öğrencilerin akademik öz yeterliliklerinin daha yüksek ancak aidiyet duygularının daha düşük olduğunu belirtirken bazı çalışmalar yaşın öğrencilerin aidiyet duygusu üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığını ortaya koymuştur (Thompson ve ark., 2023).

Sonuç olarak, bulgular Kısa Üniversite Aidiyet Ölçeği'nin üniversite öğrencilerinin üniversite aidiyet duygusunu ölçmek için kullanılabilecek kısa, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu ortaya koymakta ve ölçeğin psikometrik özelliklerine ilişkin birincil kanıtlar sağlamaktadır. Bununla birlikte, çalışmamızın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Mevcut çalışma örneklemini 272 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Daha geniş örneklemlemlerle tekrar edilecek çalışmalar ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik bulgularını daha kapsamlı değerlendirmek için faydalı olacaktır. Gelecekteki potansiyel bir çalışma, devlet ve vakıf üniversitesine devam eden öğrencileri üniversite aidiyet duygusu yönünden karşılaştırmak ve ölçeğin ölçme değişmezliği çalışmalarını yapmak olabilir. Ayrıca, bu çalışmanın, üniversite aidiyeti ile diğer psikolojik kavramlar arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalara öncülük etmesi umulmaktadır. Çalışmamızın sadece öz bildirim ölçümlerine dayanmakta olduğu ve sosyal yanlılıklardan etkilenebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

Alkan, N. (2016). Psychological Sense of University Membership: An adaptation study of the PSSM scale for Turkish university students. *The Journal of Psychology, 150*(4), 431-449. <http://dx.doi.org/10.1080/00223980.2015.1087373>

Appleton, J. J. , Christenson, S. L. , & Furlong, M. J. (2008). Student engagement with school: Critical conceptual and methodological issues of the construct. *Psychology in the Schools, 45*(5), 369–386. <http://dx.doi.org/10.1002/pits.20303>

Arslan, G., & Tanhan, A. (2019). Ergenlerde okul aidiyeti, okul işlevleri ve psikolojik uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim, 33*(2), 318-332.

Avcı, M. (2023). Belongingness, social connectedness, and life satisfaction in college students after covid-19 pandemic. *Journal of Happiness and Health, 3*(2), 23-36. <https://doi.org/10.47602/johah.v3i2.43>

Battistich, V., Solomon, D., Kim, D.-i., Watson, M. ve Schaps, E. (1995). Schools as communities, poverty levels of student populations, and students' attitudes, motives, and performance: A multilevel analysis. *American educational research journal, 32*(3), 627-658. <https://doi.org/10.3102/00028312032003627>

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*(3), 497–529.

Beaton, D. E., Bombardier, C., Guillemin, F., & Ferraz, M. B. (2000). Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. *Spine, 25* (24), 3186-3191. <https://doi.org/10.1097/00007632-200012150-00014>

Berlin, S. ve Johnson, C. G. (1989). Women and autonomy: Using structural analysis of social behavior to find autonomy within connections. *Psychiatry, 52*(1), 79-95. <https://doi.org/10.1080/00332747.1989.11024431>

Birtchnell, J. (1987). Attachment—detachment, directiveness—receptiveness: A system for classifying interpersonal attitudes and behaviour. *British Journal of Medical Psychology, 60*(1), 17-27. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8341.1987.tb02713.x>

Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford publications.

Büyükalim, M. (2020). *Üniversite Öğrencilerinde Genel Aidiyet, Nomofobive Yaşam Doyumu Arasındaki Yordayıcı İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye.

Canlas, A. L. & Williams, M. R. (2022). Meeting belongingness needs: an inclusive leadership practitioner's approach. *Advances in Developing Human Resources*, 24(4), 225-241. <https://doi.org/10.1177/15234223221118953>

Cevher, E., & Yüksel, H. (2015). In Regards to Higher Education Strategy, Assessment of Educational Activities in Public Universities: The Case of Turkey.. *Eurasian Journal of Educational Research*, 15, 237-256. <https://doi.org/10.14689/EJER.2015.61.13>.

Cheung, H. Y. (2004). Comparing Shanghai and Hong Kong students' psychological sense of school membership. *Asia Pacific Education Review*, 5(1), 34-38.

Davis, A. S., Kafka, A. M., González-Morales, M. G., & Feitosa, J. (2021). Team belonging: integrating teamwork and diversity training through emotions. *Small Group Research*, 53(1), 88-127. <https://doi.org/10.1177/10464964211044813>

Dost, G., & Smith, L. (2023). Understanding higher education students' sense of belonging: a qualitative meta-ethnographic analysis. *Journal of Further and Higher Education*, 47, 822 - 849. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2023.2191176>

Duru, E. (2015). Genel aidiyet ölçeğinin psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(44), 37-47.)

Erb, S., & Drysdale, M. (2017). Learning attributes, academic self-efficacy and sense of belonging amongst mature students at a Canadian university. *Studies in the Education of Adults*, 49, 62 - 74. <https://doi.org/10.1080/02660830.2017.1283754>.

Ergün, M., Akcaoğlu, M. Ö., & Ünver, N. (2018). Üniversite itibari, markalaşma ve öğrencilerde aidiyet duygusu. *Pegem Atf İndeksi*, 473, 488-500.

Feser, M. (2021). Students' and student teachers' sense of belonging to science: what do we know so far?. *Journal of Baltic Science Education*, 20(3), 340-343. <https://doi.org/10.33225/jbse/21.20.340>

Goodenow, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30(1), 79-90. [http://dx.doi.org/10.1002/1520-6807\(199301\)30:1<79::AID-PITS2310300113>3.0.CO;2-X](http://dx.doi.org/10.1002/1520-6807(199301)30:1<79::AID-PITS2310300113>3.0.CO;2-X)

Gürbüz, M. (2023). Comparison of State and Private Universities in Türkiye in terms of Instruction and R& D Regarding the Reports of the Turkish Council of Higher Education (YÖK). *Professional Studies: Theory and Practice*. 27(1), 42-53. <https://doi.org/10.56131/pstp.2023.27.1.120>

Gürhan, E. (2023). *Roman ilkökul öğrencilerinin okula aidiyet duygularının incelenmesi*. Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye.

Hausmann, L., Schofield, J., & Woods, R. (2007). Sense of Belonging as a Predictor of Intentions to Persist Among African American and White First-Year College Students. *Research in Higher Education*, 48, 803-839. <https://doi.org/10.1007/S11162-007-9052-9>

Hausmann, L., Ye, F., Schofield, J., & Woods, R. (2009). Sense of belonging and persistence in White and African American first-year students. *Research in Higher Education*, 50(7), 649-669. <https://doi.org/10.1007/s11162-009-9137-8>

Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>

Karaman, Ö. (2013). *Öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversiteye aidiyet gereksinimlerinin incelenmesi. (Yayınlanmamış doktora tezi)*. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Kılıç, S., & Öksüz, Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygusu ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişki. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 39(2), 216-225. DOI: 10.7822/omuefd.804719

Kılıçoğlu, G. (2014). *İngiltere'deki öğretmenlerin çok kültürlü öğretim yeterlikleri ile Türk öğrencilerin kültürleşme tercihlerinin okula aidiyet duygusu ve akademik başarıyla ilgisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eskişehir.

Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). Guilford Press.

Korpershoek, H., Canrinus, E., Fokkens-Bruinsma, M., & Boer, H. (2019). The relationships between school belonging and students' motivational, social-emotional, behavioural, and academic outcomes in secondary education: a meta-analytic review. *Research Papers in Education*, 35, 641 - 680. <https://doi.org/10.1080/02671522.2019.1615116>

Li, K. C. (2023). Development and Validation of a Short Scale of College Belonging (Master's thesis, Wake Forest University).

Ma, X. (2003). Sense of belonging to school: Can schools make a difference? *The Journal of Educational Research*, 96(6), 340-349 <https://doi.org/10.1080/00220670309596617>

Mahar, A., Cobigo, V., & Stuart, H. (2013). Conceptualizing belonging. *Disability and Rehabilitation*, 35, 1026 - 1032. <https://doi.org/10.3109/09638288.2012.717584>

Maslow, A. H. (1954). *Personality and motivation*. Harlow, England: Longman.

Maunder, R. (2017). Students' peer relationships and their contribution to university adjustment: the need to belong in the university community. *Journal of Further and Higher Education*, 42(6), 756-768. <https://doi.org/10.1080/0309877x.2017.1311996>

Murphy, M.C., Gopalan, M., Carter, E., Emerson, K., Bottoms, B., & Walton, G. (2020). A customized belonging intervention improves retention of socially disadvantaged students at a broad-access university. *Science Advances*, 6(29). <https://doi.org/10.1126/sciadv.aba4677>

Naylor, R. (2017). First year student conceptions of success: what really matters?. *Student Success*, 8(2), 9-19. <https://doi.org/10.5204/ssj.v8i2.377>

Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.

Oktay, A. (2012). "Vakif Universities" in Turkey: Some Problems and Prospects. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 55, 876-881. <https://doi.org/10.1016/J.SBSPRO.2012.09.575>.

Osterman, K. F. (2000). Students' need for belonging in the school community. *Review of Educational Research*, 70(3), 323-367. <https://doi.org/10.3102/00346543070003323>

Parr, N. (2020). Differences in the age-varying association of school belonging with socioemotional flourishing among minority and non-minority college and university students. *Journal of American College Health*, 70(5), 1336-1340. <https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1808662>

Peter, M. Z., Peter, P. F. J., & Catapan, A. H. (2015). Belonging: Concept, meaning, and commitment. *US-China Education Review*, 5(2), 95-101. <https://doi.org/10.17265/2161-6248/2015.02.003>.

Prince, E., & Hadwin, J. (2013). The role of a sense of school belonging in understanding the effectiveness of inclusion of children with special educational needs. *International Journal of Inclusive Education*, 17, 238 - 262. <https://doi.org/10.1080/13603116.2012.676081>

Ruedas-Gracia, N., Jiang, G., & Maghsoodi, A. (2023). Is belonging stable over time?: a four-year longitudinal examination of university belonging differences among students. *Emerging Adulthood*, 11(4), 1022-1038. <https://doi.org/10.1177/21676968231181720>

Sakhaeifar, A., & Ghoddusifar, S. (2016). Impact of Location-Behavior on Sense of Belonging to Place. *Mathematical Models and Methods in Applied Sciences*, 10, 57. <https://doi.org/10.5539/MAS.V10N5P57>

Sayılr, K., Çıtlak, F., Töngel, O., & Tomakin, S. (2024). Ortaokul öğrencilerinin okul aidiyet duygusu ve okul iklimine ilişkin algıları. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 4(2), 620-643.

Schweizer, K. (2010). Some guidelines concerning the modeling of traits and abilities in test construction. *European Journal of Psychological Assessment*, 26, 1-2. <https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000001>

Sevinç Tuhanoğlu, S. ve Gizir, C. A. (2019). Aidiyet Hissi Ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *HAYEF Journal of Education*, 16 (1), 1-18. <https://doi.org/10.26650/hayef.2019.19002>

Shook, N., & Clay, R. (2012). Interracial roommate relationships: A mechanism for promoting sense of belonging at university and academic performance. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48, 1168-1172. <https://doi.org/10.1016/J.JESP.2012.05.005>

Slaten, C. D., Ferguson, J. K., Allen, K.-A., Brodrick, D.-V., & Waters, L. (2016). School belonging: A review of the history, current trends, and future directions. *The Educational and Developmental Psychologist*, 33(1), 1-15. <https://doi.org/10.1017/edp.2016.6>

Streiner, D. L. (2003). Starting at the beginning: an introduction to coefficient alpha and internal consistency. *Journal of Personality Assessment*, 80(1), 99-103. https://doi.org/10.1207/S15327752JPA8001_18

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (6th ed.)*. Pearson.

Thompson, C., Pownall, M., Harris, R. A., & Blundell-Birtill, P. (2023). Is the grass always greener? access to campus green spaces can boost students' sense of belonging. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 24(8), 1841-1857. <https://doi.org/10.1108/ijsh-11-2022-0349>

Van de Vijver, F. J., & Leung, K. (2021). *Methods and data analysis for cross-cultural research (2nd edition)*. Cambridge University Press.

Vivekananda-Schmidt, P., & Sandars, J. (2018). Belongingness and its implications for undergraduate health professions education: a scoping review. *Education for Primary Care*, 29(5), 268-275. <https://doi.org/10.1080/14739879.2018.1478677>

Walton, G. M., & Brady, S. T. (2017). *The many questions of belonging. Handbook of competence and motivation: Theory and application*, 2, 272-293.

Weiss, S. (2021). Fostering sense of belonging at universities. *European Journal of Education*, 56(1), 93-97. <https://doi.org/10.1111/ejed.12439>

Yildirim, H., Zimmermann, J., & Jonkmann, K. (2021). The importance of a sense of university belonging for the psychological and academic adaptation of international students in germany. *Zeitschrift Für Entwicklungspsychologie Und Pädagogische Psychologie*, 53(1-2), 15-26. <https://doi.org/10.1026/0049-8637/a000234>